

Kritische wetenschappers over ggo's

BIOFORUM EN WERKGROEP EIGEN ZAADTEELT OP BEZOEK BIJ HET LOUIS BOLK INSTITUUT

Michel Haring

Edith Lammerts van Bueren

Het onderzoek naar ggo-teelt veroorzaakte flink wat commotie dit voorjaar. Aanleiding was de bestorming in Weteren van een proefveld met genetisch gemodificeerde aardappelen, de DURPH-aardappel ontwikkeld in de Nederlandse Universiteit van Wageningen. Twee Nederlandse professoren, de ene verbonden aan het Louis Bolk Instituut, de andere aan de Nederlandse Stichting Zaadgoed, uiten hun visie op genetische manipulatie.

Wetenschappers in discussie

BioForum was benieuwd hoe kritische wetenschappers in Nederland aankijken tegen deze ontwikkelingen. Op initiatief van de Werkgroep Eigen Zaadteelt brachten we op 5 juli een bezoek aan het Louis Bolk Instituut. Daar werden we ontvangen door Prof. Dr. Ir. Edith Lammerts van Bueren. Zij is hoogleraar biologische plantenveredeling en werkt niet alleen voor het Louis Bolk Instituut maar ook voor de Universiteit van Wageningen. Hierdoor komt zij voortdurend in contact met collega's die onderzoek doen naar ggo's, met heel wat intern debat tot gevolg. "Opmerkelijk is dat velen zelf ook biologische producten kopen", glimlacht ze.

Ook Prof. Michel Haring, hoogleraar plantenfysiologie aan de Universiteit van Amsterdam, was uitgenodigd. Hij is bestuurslid van de Nederlandse Stichting Zaadgoed, die zich inzet voor het behoud van diversiteit in de landbouwgewassen, met name in de biologische land- en tuinbouw. Ook is Prof. Haring een onafhankelijke deskundige op het gebied van genetica en moleculaire biologie. "Ik bestudeer DNA, niet in de eerste plaats om dit economisch in te zetten, maar om het te leren begrijpen. En ik kom steeds weer tot de ontdekking dat er veel meer is wat we nog niet weten, dan wat we wel kennen." Bij ggo's weten onderzoekers precies welk gen de nuttige eigenschap bezit, maar als ze dit gen in het planten-DNA inbouwen door genetische modificatie, tasten ze volledig in het duister welk effect dit heeft op de eigenschappen van de omliggende genen. Dat nuttige gen isoleren en ergens anders inplanten, is een sterk vereenvoudigde kijk op de complexiteit van een levende cel.

Voor de biologische teelt is een aanpak vanuit verschillende niveaus belangrijk, ook in de veredeling. Het gaat niet alleen om directe resistenties tegen ziektes maar ook om planteigenschappen die de ziektedruk verminderen. "Ook daar kan de veredeling mee helpen", volgens

Lammerts van Bueren. "Bijvoorbeeld in de tomatenteelt met rassen waarvan het blad niet afhankelijk is maar die een meer horizontaal gericht blad hebben. Zo is er meer ruimte tussen de blad-etages zodat er meer lucht en minder botrytis ontstaat! We hinken achterop met het agro-ecologische onderzoek, er is nood aan een inhaalbeweging. En die is heel dringend!"

Bio-Impuls: agro-ecologisch onderzoek

Lammerts van Bueren doet alvast haar duit in het zakje op vlak van biologische en participatieve veredeling. Het vergde veel overtuigingskracht, maar ze is er in geslaagd om een grootschalig onderzoek op te zetten rond de veredeling van aardappelen, Bio-Impuls. Dit project ging van start in 2008 en loopt nog tot 2013. Het heeft een budget van in totaal bijna 1 miljoen euro voor vier jaar. Ook al is dat nog maar een tiende van het DURPH-onderzoek, het is een budget waar wij in Vlaanderen alleen maar van kunnen dromen! Het project is gebaseerd op een samenwerking tussen Louis Bolk Instituut, de Universiteit van Wageningen, commerciële veredelingsbedrijven, biologische telers en boerenkwekers. Wat Bio-Impuls zo interessant maakt, is het

feit dat het veredelingswerk zich niet beperkt tot Phytophthora-resistentie, ook al is dit één van de belangrijkste raseigenschappen. Maar tegelijkertijd wordt geselecteerd op andere cruciale eigenschappen, zoals bijvoorbeeld stikstofefficiëntie, verminderde vatbaarheid voor rhizoctonia, schurft en alternaria, de kwaliteit op vlak van schil, smaak en kleur, virusresistentie,...

"Biologische landbouw werkt met het leven", besluit Lammerts van Bueren. De laagste eenheid van leven, als zelforganiserend geheel, is de levende cel. Wanneer je de celwand wegneemt, is er geen sprake van zelforganisatie meer, dan kan een plantencel zelfs met een cel uit een dier gefuseerd worden (celfusie). DNA zelf is levenloos. "De keuze om met het leven te werken, is een eigen keuze van een hele sector, en van een heleboel consumenten. Die keuze moet gerespecteerd worden in een pluriforme maatschappij. Een slimme overheid zal daar overigens de opportuniteit van inzien. Investeren in biologisch onderzoek leidt immers tot diversiteit in het onderzoek en nieuwe inzichten, en mogelijk tot nieuwe oplossingen voor problemen waar gangbaar onderzoek geen duurzame oplossingen voor vindt!"

werkgroep
eigen
zaadteelt

Wil je Edith Lammerts van Bueren of Michel Haring zelf ontmoeten? Noteer dan 13 december in je agenda.

BioForum organiseert die dag ism de Werkgroep Eigen Zaaizaad en het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed een boeiend symposium:

'Investeren in zaad voor een duurzame landbouw'

Hoe garanderen we een diversiteit aan rassen als levend erfgoed voor de (biologische) landbouw?

Zaden zijn de basis van onze voedselvoorziening en daarmee van onze maatschappij. Meer nog, ze maken deel uit van ons universeel cultureel erfgoed. Ooit was zaadveredeling een bezigheid van alle boeren. Tegenwoordig geraakt het zaad teveel in handen van een klein aantal multinationale ondernemingen. Dit tij willen we keren.

FARO, de Priem
Priemstraat 51, 1000 Brussel
124-17430
volledig programma op
www.bioforum.be
meer informatie bij
esmeralda.borgo@bioforum.be

Een bank zonder bonussen, daar ben ik fier op.

"Ik spaar bij een duurzame bank. Niemand anders kan zeggen waar zijn spaarcenten naartoe gaan. Ik wel. Ik weet exact welke bioboerderij of windmolenpark gefinancierd wordt met mijn spaargeld.

Mijn geld maakt een verschil, terwijl het nog opbrengt ook."

*Karl van Staeyen,
fiere spaarder
bij Triodos Bank sinds 1996*

Open ook een
duurzame spaarrekening

Ga naar www.triodos.be
of bel naar 02 548 28 51

Triodos Bank

De duurzame bank